

idazten die Aita Santuak: «Herriagandik eta besteengandik doktrinaz bereizi behar dugu eta ez janzkeraz; jokabidez eta ez azaleko itxuraz; arimako garbitasunez eta ez apaingarritz». Janzkera berezia gera bedi jendeagandik urrun bizi diren lekaideentzat: «Janzkera hau (lekaideen kapusaia eta larruzko gerrikoa) urruneko tokietan eta besteengandik aparte bizi direnek gorde dezatela, usadioari arrazoimenari baino gehiago jarraituz».

Mende askoren buruan ere, burutazio eta filosofia honek sanoagoa dirudi, sekularitasunaren fenomenoaren arrazoiak aditu nahi dituen Elizarentzat, Aita Santuaren beste arrazoi-pide sendoegi horrek baino.

Hemen ere, beste zenbait arazo garrantzizkoagotan bezala, Mendebaleko kulturaren sekularitasuna eraman eta irentsi ezina somatzen zaio Poloniako izotzetik etorri zaigun Aita Santu honi. Eta kultura horrekin ezkonduko ez bada ere, gutxienez batera bizi behar duela Elizak ulertzeko, beste berrogeitamar urte Poloniako giroa aldatu zain egon behar ote dugu bada? Sotana pean sekularitasunaren gertakizuna onartu edo ez onartu arazoa dabil.

Sotanarena, jantzi arazo soila balitz, folklore kontua litzateke eta ez luke istilu haundirik sortuko. Baina gaurko munduaren aurrean dauden kontrako bi pentsakeraren hesia dago tartean. Horregatik, ez naiz oso oker ibiliko, oraingoz Erroman bakarrik eta geroxeago Eliza osoan, ezarri nahi den jantziei buruzko araudi berri honek, merezi bezalakoxe erantzuna izango duela uste badut. ■ *Manolo Pagola.*

«Bizkaitarrak barriri»

Bizkaieraren orduak jo du nonbait.

Eusko Jaurilaritza, Euskaltzaindia, Bizkaiko bertako zenbait indar eskutik doaz bizkaieraren aldeko operazio berrian.

Aipatu diren arrazoiak ez nituzke zalantzan jarriko. Geuk ere alderdi pedagogikoak, metodologikoak JAKINen bertan aipatuak ditugu. Eta kexatu ere egin gara bizkaierak guztion euskarari eman behar zion adina eman ez diolako.

Hala ere, oraingo operazio honek ez nau arras betetzen. Konpromezu politikoaren usain gehiegi hartzen diot. Oker ote nabil?

Are okerrago.

Zuzen banabil behintzat, oraingo hau *euskara batua*/herri-*euskara* delakoaren sokatira horretan aldi bat besterik ez da, bigarre-

naren alde orainoa. Beste zenbaitentzat, euskara batu «kaltegarri», «madarikatu», «euskeranto», «el batua» delako horren aurkako borroka luzean, herri-euskara jatorraren defendatzaileen garaitzapena. Hautentzat, pedagogi argumentuek ez dute piperrik balio. Eskubide arazoa dago tartean, hautentzat. Bidea bakarrik ez, helburua bera da onartzen ez dutena. Ez naiz buruz ari. Froga aparta dugu A. Zubikarai bat:

...Amar urterarte beintzat, bizkaitar umeak bizkaieraz artuko zituela euren irakatsiak esan zan. Gu ez gagoz orretan geratzeko. Gure eskubideak ez dira or amaitzen. Asiera baterako, bide baterako burua makurtuarren, lotsazko markurpena da eta egin bear dabenari konfiantza agertu naia, baiña ez azken lotuera». (*Deia*, 1982.10.28).

Zaharrak berri. Lehengora gatoz: Bizkaian bizkaieraz, Gipuzkoan gipuzkeraz, et ita porro. Eta Euskal Herrian, gaztelaniaz, azkenean. ■ *Joanes Lekerika*.

Oroimen pittina Anaia Txikerrari

Anaia Txikerra da Frantzisko Asistarrak bere buruari —eta bere jarraitzaileei— emandako titulua. Zortzirehun urte bete dira hura jaio zenetik. Eta bukatu berria den urteburuan zehar oroimen ugariak eta omenaldi beroak ukan ditu munduan zehar eta alderdi guztietatik.

Aldizkari askok —erlijiozko eta bestelakok— eskaini du zenbaki monografikoren edo orrialde-sailen bat haren irudia goraiatzeko. Liburuak, komikiak, diskak, etab., asko agertu dira joan den urte horretan, Frantziskoren mezua daramatenak.

ONUraino iritsi da Frantzisko Asistarraren entzutea zortzirehugarren urte horretan. Orduko idazkariak, Kurt Waldheim-ek, haren mezua gogorarazi zuen, gaurko mundutarrontzat eredu bezala aurkeztuz, «herrien arteko bakea hotsegin» eta «izadiarenganako eta bizidun guztienganako maitasuna aldarrikatu» zuelako; eta «pobreen saildua izan» zelako.

Europako pazifistek gogoan hartu dute nola S. Frantziskok bere jarraitzaile laikoei armak eramatea debekatu zien; eta haren irudia erabili eta haren izena oihukatu dute joan den urteko manifestaldi handietan.

Zinemak, komunikabide sozialak eta artea ere gogoratu dira, «Senide Eguzkiaren Eresia» hartan izadiaren ederra abestu zuen